

1967-2017: 50 שנות ירושלים'

מערך פעילות תמונות ירושלים

"יש ערים של ים וערים של הר. ירושלים היא עיר של אבן. ההר מוריק ומצמיח פרחים והים סוער ואחר כך נרגע. האבן, לעומת זאת, תמיד שותקת, לא מסגירה מה היתה קודם, לפני שהפכה לערימה או לחומה; או כמה שנים היא נטועה במקומה ולאילו מחזות ואירועים היא עדה. את הכל היא שומרת לעצמה בקנאות ולא פולטת כמו הים, ולא מצמיחה כמו ההר."
סודות בירושלים, צביה דובריש-פריד

רקע: בשנה זו מצוינת שנת היובל למלחמת ששת הימים ושחרור ירושלים. עבור חלק מהאוכלוסייה במדינת ישראל ובעולם היהודי מועד זה מציין את איחודה המרגש של ירושלים בירת ישראל; ועבור חלק מהאוכלוסייה זהו מועד המציין כיבוש. שנת היובל למועד זה מציעה הזדמנות להתעמק בשאלות של גבולות, קדושה, כוח ומגבלותיו, דמוקרטיה ומעמדה של ירושלים ככלל.

תמונות כעזר חינוכי: תמונות הן כלי ויזואלי והבעתי המשתלב היטב בפעילויות חינוכיות ונותן מענה לפתיח והצגה של נושא, כבסיס לתרגיל מחשבות, שיחה, עיבוד או סיכום של נושא.

תמונות יכולות להיות עדות אקטואלית או עדות היסטורית למתרחש ולהציג למשתתף מראות המשקפים מגוון דעות, מעשים, ביטויים של חיי יום יום אשר לא תמיד ישנה חשיפה אליהם.

מטרות:

- חשיפת המשתתפים לריבוי הפנים והמורכבות בעיר ירושלים
- הנעת שיחה על המציאות בעיר ירושלים ושיתוף תחושות ומחשבות של המשתתפים

עזרים נדרשים: ערכת גלויות ומילים, פתקים, כלי כתיבה

פתיחה:

המנחה יספר בקצרה את הסיפור האישי שלו והקשר שלו לירושלים. המנחה ייתן את הרקע לפעילות- ציון שנת היובל לשחרור ירושלים והמציאות

המורכבת בעיר בשל המארג האנושי שבה והמתחים הפוליטיים המאפיינים אותה כעיר המקודשת לשלוש הדתות. (ניתן להיעזר בפסקת הרקע של המערך)

מהלך:

המנחה יפזר את הגלויות על הרצפה, בשלב ראשון יש לבקש מהמשתתפים להסתובב בין התמונות ולוודא הבנה והיכרות עם כל התמונות. במידה ומשתתפים אינם מכירים את התמונות הם מתבקשים לשאול את המנחה או משתתף נוסף.

לאחר מספר דקות של מעבר בין התמונות והסברים, המנחה יבקש מכל משתתף לכתוב על פתק שאלה שמעסיקה אותו בנוגע לירושלים או שאלה שהוא נשאל על ישראל מצד קולגות, תלמידים וכד'.

בשלב הבא, לאור השאלה שכתבו המשתתפים, המנחה יבקש מכל משתתף לבחור (פיזית או בעיניים) תמונה ומילה המתייחסת לשאלה שלו (סותרת, משלימה, מבקרת, מאירה וכו').

לאחר שכל משתתף בחר תמונה ומילה, יש לחלק את הקבוצה לזוגות לטובת שיתוף על השאלה, בחירת התמונות ותהליך הבחירה.

אחרי מספר דקות בהן שני החברים שיתפו, יש לחזור במליאה ונהל דיון על השאלות, השיתוף בזוגות התמונות שלא נבחרו, ומה המשמעות של הייצוג של ישראל המשתף בתמונות עבור המשתתפים.

שאלות עזר לדיון:

האם היה קשה לנסח שאלה?

האם יש לי תשובה לשאלה?

האם יש מילה שחסרה לי? איזו? למה?

האם התמונות מייצגות מצב ייחודי לירושלים?

איזו תמונות לא נכנסו למערך, לדעתכם?

האם יש תמונה / תמונות המעוררות התנגדות אצלך?

מה אני רוצה ללמוד עוד על ירושלים בעקבות התמונות שראיתי עכשיו?

דגשים למנחה:

- מערך זה מהווה פתיח לנושא רחב, ניתן להשתמש בערכת התמונות כפעילות עצמאית או כחלק מודולרי מתוכנית רחבה יותר שנבנית בנושא 'ירושלים'.
- בקבוצה של 30 משתתפים ומעלה, מומלץ להשתמש בכל התמונות בערכה. בקבוצה קטנה מ-30 משתתפים, מומלץ להוריד חלק מתמונות על פי שיקול דעת המנחה.
- להעמקת השימוש בערכת התמונות ניתן לשלב התייחסות למודל היישומי של 'מטריצת ההשפעות' (ABC) רגש, התנהגות, ידע.
- מצורף נספח הסבר על כל אחת מהתמונות